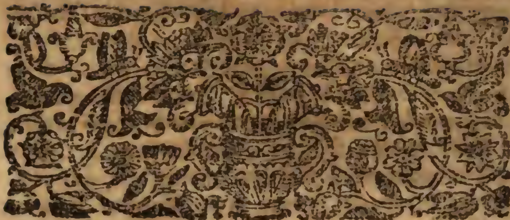
DISSERTATIUNCULA
DE SENTENTIA
PAULINA
Rom. 7. à comm. 14.

In quâ ostenditur Paulum de se loqui regenito, *non autem in personâ hominis nondum regeniti.*

OXON.
Typis *L. Lichfield*, Acad. Typog. Prostant venales apud *Fran. Oxlad* sen. M. DC. LXXIV.

UANDOQUIDE meò confidentiæ processerit Author Harmoniæ, ut sententiam quæ Paulum astruit de se loqui *Rom*.7. à comm.14. non modò sibi minùs placere (æquiùs ferendum hoc esset) verùm etiam *gravibus incommodis* (parum & hoc est) quin & *absurditatibus*, iisque planè *palpabilibus* laborare pronuntiàverit, visum est cum breviusculo tantæ παῤῥησίας examine opus hoc nostrum in præsentiâ claudere; ídque præcipuè, quòd ad Fidelium solamen permagni referre censeam.

Harmon. apostol. Dissert. poster. c.9 9.7.

Primùm autem, utinam seriò secum ante perpendisset (si tamen, quod puto, novit) in *quot* & *quanta* nomina gravis hujus invidiæ procella præceps decidat. Quid enim si unum forte aut alterum Theologum *neotericum* (quanquam & eximium)

 eximium)

eximium) nonnullos etiam ex Veteribus, ſibi ſuffragantes habeat? An ergo tot reliquos (*doctrinâ, judicio, pietate* pares ſaltem) eâ ſtatim cranii teneritudine affectos ſequetur, ut *abſurditatibus planè palpabilibus laborent*? Bona verba quæſo, quique *induit loricam, ne glorietur ut is qui exuit.*

Inter harum ſcilicet abſurditatum patronos poſt excitatam à Pelagio curam & ἀγχίνοιαν omnes 1° reperiri Patres, & potiſſimùm Latinos (adjuncto etiam Hilario ante Pelagium) valde ſuſpicor. Ipſe quidem Pelagius (haud optimæ in Eccleſiâ Dei memoriæ) ab iſtis ſibi admodum cavit *abſurdis*, quippe qui, referente * Auguſtino, falſò ſcripſit, *omnes Eccleſiaſticos Viros aſſerere, Paulum hæc in Peccatoris, & ſub lege adhuc poſiti, perſonâ dixiſſe.* Hoc autem mordicùs tueri Iſtius *Gratiæ contemptoris* maximè interfuit, quo magnæ ſuæ *liberi arbitrii* DIANÆ meliùs proſpiceret. Is enim (quod paſſim ex Auguſtino liquet) aſſeruit, ad perfectè implenda Dei præcepta ſufficere *Voluntatem* humanam adjutam ſolummodò lege; proin valdè commodum ei futurum vidit, ut hoc cum hujuſmodi dictis iſto capite circumfuſis, *Quod volo non ago, ſed quod nolo, &c.* à viro ſanctiſſimo ad alium aliquem trajiceret. Valde, aio, *commodum*, non ſimpliciter *neceſſarium*; cum etiamſi de homine irregenito intelligatur Paulus, Hæreſi Pelagianæ id quoque prorſus adverſetur. Nam utrobique claris convellitur inſtantiis, voluntatem ad bonum perficiendum non ſemper *ſufficere*: ſive enim dicat Paulus regenitus,

* *De Gratiâ Christi. c. 39.*

genitus, ſive alius, *Quod volo bonum non ago*, palam eſt corruere Pelagii ſententiam. Interim verò haud ita tardum hebetémque fuiſſe Hæreſiarcham judicemus, ut quanto gravius ei periculum à diverſâ interpretatione immineret, minimè proſpiceret. Dato enim, quod neque Paulus ipſe, quod *vel maximè* voluit, bonum perfecit, Paulus, inquam, non lege modò, ſed Evangelio, ſed Gratiâ, eâque *ſingulari* munitus; quanto hoc minus ab homine nondum *renato*, vitiis immerſo, ſperandum fuerit, nemo non videt. Hinc etiam commoniti Patres, Hieronymus, Auguſtinus, Proſper, aliique, re meliùs expenſâ, hoc quoque erroris Pugili detraxere ſcutum.

Quod dicimus, in Hieronymo & Auguſtino manifeſtum dabimus, quorum uterque in hoc negotio idem olim cum Pelagio ſenſêrunt, ſed cavillis ejus pleniùs expergefacti (ſalvâ tantis nominibus reverentiâ) ſententiam piè mutârunt: ſiquidem Hieronymus in Epiſt. ad Algaſiam qu. 8. comment in *Dan.* 3. & *Habac.* 1. Paulum eò loci *perſonam* induiſſe palam aſſerit; ubi verò cum Pelagianâ colluvie in acutis iſtis Dialogis conſerendæ manus, ſtylum vertit. Quippe dicta iſta Paulina *Rom.* 7. contra Pelagianos in aciem educens, ita excipitur à Critobulo, *Miror te hominem prudentem ſic intelligere Apoſtolum, ut eum ex perſonâ ſuâ, & non ex aliorſum dicere ſentias*; quod ille tamen in Reſponſo, ut rectè dictum, tuetur. Idem de Auguſtino abundè conſtat, qui quidem in prioribus ſcriptis de Paulo *non ipſo*, (*Contra Pelagian. l. 2. haud procul ab initio.*)

ſed

sed *personam agente veteris hominis & sub lege constituti, in quo peccatum regnaret*, ista interpretatus est. Re tamen accuratiùs explorata (non *ex calore* aut *irâ* in Pelagium, uti visum est viro cuidam Cl. duriùs interpretari mitissimum sanctissimúmque Patrem) in veriorem retro cedit sententiam, ídque multis in locis. Nos unum solummodò excerpimus, ad rem maximè pertinentem, contra Julian. *lib. 6. cap.* 11. his verbis. *Non enim ego* solus *aut* primus *intellexi istum locum, quo evertitur hæresis vestra, quemadmodùm verè intelligendus est, imò verò ego priùs aliter intellexeram, vel potiùs non intellexeram, quod mea illius temporis etiam scripta testantur. Non enim mihi videbatur Apostolus & de seipsò etiam dicere potuisse*, Ego autem carnalis sum, *cùm esset spiritalis, & quod* Captivus *duceretur sub lege peccati, quæ in membris erat ejus.* Et mox, *sed postea melioribus & intelligentioribus cessi, vel potiùs (quod fatendum est)* Veritati, *ut viderem in illis vocibus* gemitum *esse sanctorum contra carnales concupiscentias* dimicantium. Et continuò fere, *Hinc factum est ut ista sic intelligerem quemadmodum intellexit* Hilarius, Gregorius, (Nazianzenum loquitur) & cæteri Ecclesiæ Sancti notíque Doctores. Verba, quæ optimi Patris modestiam singularem cum pari pietate & Veritatis observantiâ conjunctam (raro, proh dolor, exemplo) tota spirant, exprimúntque. Idem breviùs, *Retract.* l. 1. c. 23. & l. 2. c. 1.

Quæst. 1â. *ad Simplician. lib.* 81. *qu.* 66.

Originem, Chrysostomum, Theodoretum, alióſque

ósque patres Orientales quod attinet, palam est de *Origene* quòd multò antè diem obierit, quàm pestis illa Pelagiana terras invaderet. Facto cessit *Chrysostomus*, sub ann. Christ. 410, viginti ampliùs annis ante mortuum *Augustinum*, quem constat senem scripsisse contra *Pelagium*: necdum è latibulis suis prorepserat iste vulpes, nisi venerando Patre exulante, & post biennium defuncto, uti ex *Baron.* habemus ad Ann. 405. 407. *Theodoretus* quidem triginta annis, & ampliùs, supervixit *Augustino*, Vir sanctus, & in Scripturarum lectione probè versatus. Cui non objiciam cum *Greg.* de Valentiâ censuram, quâ in Concilio Oecumenico Ephesino notatum legimus, sed illi tantùm opponam dissentientium *multo plures*, quod ex ipso quoque *Augustino* jam audivimus, *Cæteros* scilicet *Ecclesiæ sanctos, notósque Doctores.*

De Transsubst. c. 8. p. 390.

Inter Pontificios, qui Thomam sequuntur, cum eo indubiè ab Augustino stabunt. Sic enim ille; *Dicendum, quòd sicut Augustinus dicit in Retractat. Apostolus loquitur ibi de homine jam redempto, qui liberatus est à culpâ.* Locus, quem intelligit *Rom.* 7. 27. Cum illo quoque faciunt haud pauci ex Modernis, itemque Jesuitis in loc. *Salmero, Pererius, Corn. à Lap.* (quique, cùm talis sit, utinam noster esset) *Estius* Duaci Professor,

Aquin. 12. q. 83. 1. 1m. *quamvis autem in Rom. 7. 14 dicat, verba,* Ego sum Carnalis, *utroque modo exponi, præfert tamen sententiam quæ homini tribuit regenito. Versus autem 17, & 18. negat de alio posse intelligi, nisi* extortè. *Ita ut frustra sit Jac. Arminius, dum huc illuc se versat, quo mentem* Thomæ *perturbet; quod & ipse sensit, proinde contra Doctorem Ipsum* disputare *maluerit, in Rom. 7. part. 2. p. 117.*

cum

cum multis aliis. Imò valdè mirari ſubit quemvis Pontificium à tempore *Concil. Trident.* aliter ſentire, nedum quæ ſentit proloqui audere (quod facit inter alios aliquos Cardinalis *Toletus*) & quomodò cum lepidiſſimâ *Infallibilitatis comœdiâ* quadrabit. Catechiſmus enim Rom. Decreto illius Concilii, & Pii quinti juſſu editus, Liber in quâ Schola loquitur Apoſtolica, & poſt Sacras Script. opus manibus maximè volvendum, uti monet *Andr. Fabric. Leodius* in Epiſt. nuncup. ei præfixâ; is, inquam, Catechiſmus Paulum ibi de ſe loqui διαῤῥήδην aſtruit, part. 4. c. 12. in Oration. Domin. petit. 4. Ubi ad hoc quæſitum, *Etiámne juſtificatis, qui jam Deo parent, uſurpanda fuerit hæc precatio*, inter multa alia notatu haud indigna, ſic reſpondet, quippe cùm eorum, qui juſtificati ſunt, *mentem* ſanet Dei gratia, non etiam *carnem*, de quâ ſcripſit Apoſtolus, *ſcio enim quia non habitat in me, hoc eſt in carne meâ, bonum*, &c. ſecuri profectò ſumus ab Eccleſiâ Romanâ: nam de *Apoſtolo* & *regenito* loqui conſtat, cùm de tali, non alio, inſtituatur quæſtio, & ad talem diſertè accommodatur reſponſum.

Scriptores ſi conſulantur Reformati, vetuſtiores plerique omnes in eandem nobiſcum ſententiam pedibus eunt. Neque enim Bucerus, qui contra nos à viro Cl. objicitur, de homine prorſus irregenito Paulum intelligit, ſed potiùs de *recens* converſo, & cupiditatibus nondum probè ſubactis; quod monuit etiam Rivetus in Apol. p. 253.

Jacobus quidem Arminius à partibus ſtat contrariis; quas & acriter defendit, pro eo quo pollebat acumine. Quòd ſi *cauſa* juſta haud fuerit, parùm cotidiè videmus valere *acumen*; *nil enim poſſumus adverſus VERITATEM.* *In Rom. 7.*

Sed an tacet Eccleſia Anglicana? Audiamus Artic. 9. *Peccatum originis non eſt, ut fabulantur Pelagiani, in imitatione Adami ſitum, ſed eſt vitium & depravatio* naturæ cujuſlibet hominis *ex Adamo naturaliter propagati, quâ fit ut ab originali juſtitiâ longiſſimè diſcedat, & caro ſemper adverſus Spiritum concupiſcat, unde in unoquoque naſcentium iram Dei, atque damnationem meretur. Manet etiam in Renatis hæc naturæ depravatio, quâ fit ut affectus carnis, quem alii φρόνημα σαρκὸς, &c. interpretantur, legi Dei non ſubjiciatur. Et quanquam Renatis & credentibus nulla propter Chriſtum eſt condemnatio*, peccati *tamen* rationem *in ſe habere dicit Apoſtolus.* Totum fere Articulum dedi, cùm ſequentia ex Antecedentibus omnino pendeant.

Quatuor hîc evidentiſſimè vult Art.

1° Peccatum Originis depravationem eſſe *naturæ* ab Adamo propagatæ cujuſlibet hominis.

2° Per hanc depravationem hominem ab *originali juſtitiâ* quàm longiſſimè diſtare, ad malum ſuâ *naturâ* propendere, *carnem adverſus ſpiritum ſemper concupiſcere*, &c.

3° Ipſammet hanc depravationem manere in *Renatis.*

4° Hoc fateri Apostolum, intelligens *Paulum*. Ad locum sanè (*Caput* scilicet & comma) non expresſè dirigit, quod neque in ullo alio Articulo facit. At ubi, quæſo, potiùs quæremus, quàm in hoc ipſo cap. 7. ad Rom. ubi *ſepties* ſaltem depravatio iſta originalis *peccatum* nuncupatur? Nam quòd ibi de peccato *actuali* non agat Apoſt. res manifeſtior eſt, quàm ut prolixâ probatione indigeat;

1° ſiquidem eſt peccatum, *quod omne genus concupiſcentiæ operatur*, verſ. 8. hoc autem peccato *actuali* tribuere perabſurdum foret, cùm concupiſcentiæ ſit peccatum *actuale* operari, non hujus illam, ea ſemper antecedat, hæc ſequatur.

2° eſt peccatum *inhabitans*, v. 17, 20. quod ibidem peccato actuali tribuere nulla ſuſtinebit ratio; illud enim cùm ſit *actio* aliqua, aut ſaltem voluntaria actionis omiſſio, naturæ *tranſeuntis*, non *inhabitantis* eſſe, perſpicuum eſt. At peccatum hoc Originis in renatis etiam, adeóque in *ſe ipſo*, manere fatetur Paulus, ſi fides Eccleſiæ; itaque ſecundum illius mentem, Paulus ibi *de ſe*, *ut regenito*, loquitur, non de alio, non de ſe *nondum renato*. Si quis autem ad aliam Pauli aut Epiſtolam aut Caput reſpexiſſe Eccleſiam contendat, fruſtra erit; nullum enim reperiet ſenſum Art. uſque adeò ſpirantem, ubi nimirum aſſerit quòd depravatio iſta *ex ſe peccati naturam* habeat: aſt eo capite *ſepties* ſaltem (uti diximus) *peccatum* appellatur. Quod enim eodem Art. citentur Verba Epiſt. ad Gal. c. 5. v. 17. ſi

totus

totus iſte verſiculus perlegatur, ejuſdem omnino ſententiæ nemo non deprehendet cum cap. 7. Epiſt. ad Rom. v. 19. nam priore loco ſic dicit, *Caro concupiſcit adverſus ſpiritum, & hic adverſus illam, ita ut non poſſitis facere quæ vultis*; poſteriore, *Bonum, quod volo, non facio, ſed malum, quod nolo, facio*; quis non accuratum hîc videt *parallelismum?* perinde eſt igitur, utrum hic an ille ſumatur locus, conſtat de Eccleſiæ ſenſu; quòd ſcilicet peccatum iſtud quo homo *ſuapte naturâ propendet ad malum, quo caro concupiſcit adverſus ſpiritum*, maneat in regenitis, conſequenter autem in Paulo; unde demum liquidò efficitur ex mente Articuli, Apoſtolo nihil opus fuiſſe in iſto cap. 7. ad Rom. aliam quàm ſuam Ipſius, ſuam *regeniti* perſonam induere.

Nunc autem qui & quales ſint quorum *abſurditatibus planè palpabilibus laboret* ſententia, plus ſatis conſtare puto, quamque periculoſum ſit ut in re magnâ *triumphos* quis agat prius quàm exercitum conſcripſerit ſimul & luſtraverit.

Expendamus interim quid tali cenſurâ dignum protulit Harmoniæ Author. Et 1° inquit *ſupponit Apoſtolum ſermonem hîc interſerere prorſus plane ἀπροσδιόνυσον*, &c.

Hoc autem *ἀπροσδιόνυσον* exinde colligit, quod *omnino abſurdum atque abhorrens eſt Apoſtolum objectionibus ex legis inefficacitate in iis qui gratiâ Evangelii carent, deſcriptione & repreſentatione ſtatus ſui ſub Evangelio reſpondere.* Omninò abſurdum atque abhorrens! Audimus. ſed parcatur

 quæſo

quæſo ſtimulis. Imo nonne potius abſurdiſſimum eſt (coactus loquor) valdè *Juvenem*, uti loquitur Ipſe (cum iſta ſcripſerit) ſomniare veteranis tot Theologis (ut taceam Eccleſiæ Anglic. judicium) *perſpectum nihil de ſcopo Apoſtoli* ; aut ſi fuerit, *magni* talem feciſſe objectiunculam? Quî, quæſo, potuit Apoſtolus Homines ἐγχρωματοῦντας (licet omnis veræ pietatis expertes) ad Evangelii gratiam & Juſtitiam efficaciùs invitare, quàm ſuo Ipſius exemplo? Qui cum Ipſe olim ſub lege fuerat, nihil profecit, donec in Gratiam Evangelii per Fidem reciperetur. Hoccine tam abſurdum, ut quis alium ferreis catenis vinctum, & in carcere ſqualidum, ad ambiendam libertatem propoſito ſervitutis horrore, Libertatis dulcedine, excitaret? Quod autem de ſtatu *militiæ* ſuæ contra carnem annectitur, cum *certâ* tamen ſpe *victoriæ*, id magis facit ad pugnam ſtrenuè ſubeundam, cum quod *inefficax* legis rigor non potuit, poteſt *efficaciſſima* Evangelii gratia.

P. 184. Quod verò mox quærit, quænam idonea ratio vel fingi poteſt, cur ſtatuamus eum in v. 14, & 15. mutare inſtitutum (i. e. cum de Se ut *regenito* ibi loqueretur) Reſponſurus erat Paulus, uti ait, *ad iſtam object. v. 13. rem eſſe miram, ut lex ea quæ ſancta & bona eſt cauſa mortis cuiquam eſſe poſſit: & ad eam objectionem diſſolvendam quid inquit faciunt verſus ſequentes?* Quam facilè pronuntiat præjudicata temeritas! quas tenebras in Sudo facit? Nonne ipſo eodem commate 13. nodum exhibet eundem & plenè ſolvit, oſtendens

dens mortem non esse filiam *Legis*, sed *Peccati*? Sed verba, inquit, versus 14. *manifestam antedictorum rationem continent, ut ex causativâ partic.* γὰρ *liquet*, & hoc ni detur, *sermonis Apostolici seriem arenam sine calce reperies.* Moniti igitur caveamus, & quod vult totum maturè demus, quò saltem Apostoli Ipsius periclitanti famæ consulamus.

Nec magni res est negocii. Quid enim clariùs quam Apostolum in toto sermone ab initio Epistolæ ad fin. cap. 7. id unum, (aut in primis) agere, ut Peccatores à se ad Christum abducat, à suâ operum Justitiâ, ad illam quæ est per fidem in Christo? Quod ut fælicius expediret, ostendit 1° Legis eum esse *rigorem*, ut nulla ad salutem admittat opera, quibus vel *minima* peccati labes adhæret; frustra itaque ex Lege sperari vitam. 2° Eam quoque vim Legis esse *lethalem*, non quidem ex naturâ suâ, sed ex vitio omnibus innato, ut detegendo peccatum magis exulceret, & ad rebellionem stimulet. Hoc hujus Capitis negocium. Quærit itaque v.13. *Num quod bonum* (Legem intelligit) *factum est mihi lethiferum? absit; sed peccatum quo appareret esse peccatum*, &c. De quo autem peccato loquitur, nisi *Originali*, & *inhabitante*? v.17,20. Hoc vero cum omnibus innascatur & inhabitet tam in Paulo *regenito*, quam in Christum furibundo (etsi eandem in *fidelibus* tyrannidem per gratiam Christi minimè exerceat) quid quæso erit ἀπροσδιόνυσον, Paulum idem probare *diversis mediis*, quorum alterum à se *non-*

dum

dum regenito, alterum à regenito usurpaverit? hac solum adhibita distinctione, quod nondum conversus *totus* erat Carnalis, *conversus* autem *ex parte tantum*, Carne concupiscente adversus Spiritum,& Spiritu adversus Carnem: ita tamen, ut superior in luctâ Spiritus evadat. Verbo, loquitur Apostolus in toto hoc cap. 7°. de Peccato non tantum Fidelibus, sed toti generis Humani massæ adnato, in eâque habitante ab ortu ad supremum usque diem. Unde perperam à quibusdam citantur veteres, ubi Paulum volunt hominem eo loci *indefinitè* describere, quasi scilicet exinde sequeretur Paulum regenitum excludi, & quasi à *Specie ad individuum* arguere non liceret. Sive enim à regenito arguatur, sive non regenito, perinde est ad solvendam Apostoli quæstionem, v. 13. cum nec unum temporis intercurrit momentum, quo mortalium in hac vita *sanctissimus* vere profiteri cum Paulo nequeat,& debeat *Ego sum Carnalis*; uti postea fusiùs ostendetur.

Sic apud Jac. Armin. in Rom. 7. par. 2.

Cur autem Amicus Harmonista transitum talem ab uno statu ad alterum rem adeo absurdam pronuntiaret, non video, ni seipsum ejusdem *absurdi* damnare malit, qui partem priorem istius cap. comm. 25. ad Paulum regenitum accomodat, quod æquè absurdum.

Verba sunt ista, *Gratias ago Deo* per Dominum nostrum Jesum Christum. Hæc inquam interpretatur * Ipse de Paulo *regenito*, etsi totum reliquum antecedens de *irregenito* exponat, mox autem

* *Harman. p. 119.*

autem in eundem irregenitum recidere pronuntiat, istis verbis, *Ego igitur mente servio Legi Dei, carne autem Legi peccati.* Quænam hîc est *cohærentia*, quam à nobis tanto rigore exigit? Imo quam reperiet in versu proximè sequenti, c. 8.1. *nulla igitur est condemnatio iis qui sunt in Christo Jesu?* cum secundùm Ipsum nulla talium occurrit mentio in toto cap. præcedenti, nisi tantum in brevi ista particulâ comm. postremi, *Ago gratias Deo*, &c. cum autem nobis objecerit particulam suam causativam, γὰρ, quid faciet istis, c. 8.1. *ἄρα νῦν? nulla nunc igitur condemnatio. Nunc igitur?* cur quæso? unde hoc infertur? non à verbis cap. 7. postremis, ista enim ex illius mente ad hominem spectant irregenitum: hoc autem revera *absurdum*, *&* *valde abhorrens* esset, ut nullam esse *condemnationem Fidelibus* & iis qui sunt in Christo probaret Paulus ex Statu eorum irregenito, qui sunt *extra* Christum. An itaque *Igitur* istud referendum censet ad ultimi commatis partem solummodò priorem [Gratias ago Deo, &c?] at durum est ad verba *quatuor* aut *quinque*, quæ caput non claudunt, referri, quod cum toto capite reliquo (eoque satis prolixo) commune nil habet, imò neque cum proximè antecedaneis, in quibus idem omnino de se Paulus loquitur quod in superioribus, *Ego mente servio Legi Dei, carne vero Legi peccati.* Videat nunc Harmonista, quo Ipsius præcipitantia se duxerit.

Unde

Differt. poster. §. 9. num. 9. Unde non est quod mox sequentia miremur, ubi dicit, *quod ergo objici soles de mutatione temporis*, v. 14. *adeo leve est, ut meritò pudeat viros graves tali argumento pugnare.* Itane verò? hem! An quenquam pudere debeat tempus *præsens* à præterito separare, maximè, ubi res ipsa postulat? Imo rationis ullam vel umbram ostendat, cur Paulus à præterito ad præsens delaberetur, ubi nihil prorsus ad institutum fecit. Si enim de se *irregenito* sermonem deinceps continuat, quid opus erat, ut tempus mutaret? cur vel semel *Eram* dixit, non semper? Cur à versu 14. nunquam redit ad tempus *præteritum?* Hoc igitur *adeò leve* est, ut nihili facientes suo pondere non premat solum, sed opprimat. Leve videbatur Paulo nondum converso Legis onus, tam grave post sensit, ut sub eo ingemiscat, v. 24. *miser ego homo*, non qui *fueram*, sed qui *sum*, dum in luctâ contra carnem perpetuo versandum videt. Quique se in eadem cum Paulo lucta necessariò per totum vitæ hujus curriculum exercendos haud agnoscunt, non est quod Christianorum nomine ac titulo superbiant.

Vers. 14. Verum, inquit, *non erat conveniens*, ut Paulus diceret, *Lex erat Spiritualis*, sed ego eram *Carnalis.* Ita certè (quod priorem attinet sententiæ clausulam) non conveniebat Paulum *nugatoriè* loqui, cum Lex non *erat* modò, sed semper *sit spiritualis*. Nemo hominum, nisi nugator, dicet, ego *eram* homo. Satis tamen conveniebat Pau-

lum

lum dicere, Ego *sum* carnalis, quia πῶς & aliquo ſenſu talis ſemper extitit, de quo ſtatim.

Quin ſententia, inquit, contraria ſermonem affingit Apoſtolo non ἀπροσδιόνυσον modo, ſed & *ſibi ipſi repugnantem.* Abſit. Quî vero? *quoniam*, ſcilicet, *de homine hic deſcripto dicitur*, *Ego ſum carnalis*, *v*. 14. *at de homine regenito dicitur*, *quod non ſecundum carnem ambulat*, c. 8. 1. quaſi vero *carnalem* eſſe (ſive carnem habere, ſenſu Apoſtolico) & *ſecundum carnem ambulare*, idem ſonarent, quæ δὶς διὰ πασῶν diſſonant: iterum τὸ ἐν ἀρχῇ. Apoſtolus ſecundum carnem minime *ambulavit*, verè tamen dixit, *ego ſum carnalis*. Oſtendam quomodo, adhibita diſtinctione neceſſariâ, eâque ſatis perſpicuâ. *Carnalis* enim dicitur aut interpretatione *Legis*, aut *Evangelii*; priore modo etiam ſanctiſſimus in terris erit *carnalis*, quia quantacunque polleat ſanctitatis gratiâ, minime aſſurgit ad *ſpiritualitatem* (ut ita loquar) *Legis*, quæ peccatum omne procul abigit, & *carnem* pronuntiat. Huc autem reſpexiſſe Apoſtolum, ubi ſe *carnalem* vocat, ex Textu patet: Lex, inquit, eſt *ſpiritualis*, ego autem ſum *carnalis*. Ubi *carnalitas* iſta (quam ibi loquitur) palam opponitur *ſpiritualitati*, ſive (ut latiniùs dicam) *perfectioni* Legis. Et quotuſquiſque obſecro, ab iſta carnalitate, dum in terris degit, immunem ſe profiteri audeat? Cum Legem illam ſua puritate uſque adeo tremendam intuetur, quis cum ſanctiſſimo Apoſtolo, non ſtatim exclamabit, *Ego ſum carnalis?* At ſenſu *Evangelico* carnales

Verſ. 14.

ſunt qui *ſecundum carnem* ambulant, *i. e.* qui ejus cupiditatibus faciles obſequuntur. Hoc minime de ſe dicit Paulus, hoc nulli faciunt veré Fideles.

Objicitur ſecundò, de Homine hic deſcripto dici, quod peccato planè *mancipatus* eſt, *inſtar eorum*, qui *venditione toti traduntur in Domini alicujus imperium & poteſtatem*. Verba ſunt πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν, venditus ſub peccato, ſimilitudine proculdubiò à captivis in *Bello* deſumptâ, qui ſub jugum miſſi. Illi autem non ſunt *Servi voluntarii*, imò nihil magis quam libertatem ſeriò meditantur; unde Apoſtolus ad finem capitis, *quis me liberabit?* Ingemiſcit utique vir ſanctus ſub iſtâ peccati ſervitute, quod ſenſu Evangelico *carnalibus* minimè competere paſſim Scriptura docet. Sunt enim iſti (quoad *intellectum*) θέλοντες ignari, 2 Pet. 3. 5. quoad *voluntatem* & affectus, ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, *tradiderunt ſe ad patrandam omnem impuritatem uſque ad exceſſum*, Eph. 4. 19. *iniquitatem trahunt funibus plauſtralibus*, & alia id genus innumera. An catenam ſuam ita trahit *captivus*, & *venditus* contra voluntatem? Aliud ſcilicet eſt *vendi*, aliud ſe *vendere*, quod de Achabo dicitur, (quem locum à Diſſertatore huc trahi (licet à paucis quoque aliis) mirum eſt. Reg. 21. 20. nàm etſi 70. ſenes ita verterant, ἐπράθη *venditus eſt*, qui fontem tamen Hebraicùm inſpexerit התמכר, videbit cum noſtrâ verſione Anglicanâ conſentire [*he ſold himſelf*] quod à viro veritatis ſtudioſo minimè clam prætereun-

tereundum erat; hoc enim ſapit umbratilis magis *victoriæ*, quam divinæ *veritatis* curam. Paulus (quod Sancti omnes ad unum alii) *venditus eſt peccato*, nimirum à pravitate nativâ, ſed ipſi *involuntariâ*, quæ ad malum in ſingula fere momenta ſollicitat; venditus eſt, *non ſe vendidit*. Quod autem ex Cap. *6* 18. objicit Fidelem quemque *ſervum eſſe Juſtitiæ*, verum agnoſcimus. Servus enim *voluntarius* eſt Juſtitiæ, *involuntarius* peccati. Apoſtolus vero non dixit ſe ſervum eſſe peccati, ſed *venditum ſub peccato*, idque *ut captivum*, v. 23. nempe non erat ſervus *mercenarius*, aut *ultroneus*, ſed *coactus*, & ſub captivitate ſuâ *gemebundus*, v. 24.

Jam ad *ratiunculas* illas (quas vocat) in contrarium pergamus. Objicere dicit Paræum de *Se* non de alio loqui Apoſtolum, quia continuat querelam de Se in primâ perſonâ per totos duodecim verſus, (hoc eſt, pluſquam *trigeſies*; (exiguus is autem fortaſſe Diſſertatori numerus.) Quid ad iſta vero reſpondetur? *Frigidum ſanè argumentum!* præclarè, & ſuo ſemper more. Sed cavendum eſt ei ne *frigidum* hoc argumentum mox adurat ſibi digitos. *Verba non movent viros, ſed ſenſus & argumenta.* Hic enim (quem opinatur) *μεταςχηματισμὸς Paulo*, inquit, eſt *ſatis familiaris*; imò neque *ſemel* quidem uſurpatus, uti mox patebit. Monendus eſt iterum Lector, pluſquam *trigeſies* in *eodem* capite nexu planè *continuo* Paulum in *primâ* perſonâ loqui, ſed de alio inquit Diſſertator, de *impio*, & *irregenito*, non de Se.

Ille autem 4. aut 5. loca, *hic illic sparsa* studiosè colligit (quod alii ante fecerunt) in quibus eâdem figurâ usum ostendit Apostolum. Perpendat ut vero Lector & memoriâ teneat quam in se suscepit provinciam; *Paulum scilicet aliis locis de Se in primâ personâ loqui, quæ multum abest, ut viro sancto conveniant:* Hoc Illi onus incumbit. Consulamus itaque loca, & vel lippi videant, quam bellè respondeant. Primus est, 1 Cor. 4. 6. *Hæc autem fratres* μετασχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν: *i. e.* sumptâ personâ ad me transtuli. Quid autem transtulit? nempe quod capite primo questus est, (& Cap. 3° quoad sensum repetit) voces illas, quibus partium studiosi in Ecclesiâ Corinthiacâ, tum temporis utebantur, aut earum similibus, Ego *sum Pauli, ego Apollos*, &c. Hæc autem nomina, ut videtur, non usurpabant illi qui Schismati studebant, sed eorum similia, quæ reticere voluit Apostolus (ne majorem ipsis infamiam conciliaret) sed *ad Se* & *Apollos* μετασχηματίσας traducit: An vero hoc Apostolo non licuit? an de se aliquid pronuntiavit quod nisi viro impio convenire non potest? planè nihil.

Loc. 2. Est ad Rom. 3. 7. *Si veritas Dei magis abundavit per meum mendacium ad ejus gloriam, cur ego quoque peccati coarguor?* An verò dicit Apostolus Se *mentitum*, vel peccati istius de quo loquitur posse coargui? dicit vero, *Ego sum carnalis, venditus sub peccato*, &c. Scilicet ibi loquitur ex *suppositione* prava *inimicorum*, non ex *positione suâ*, uti Textus & sensus communis apertè indicat.

Est

Eſt 1 Cor. 6. 12, 15. *Omnia* (i e. *adiaphora*) *mihi licent*, *ſed non omnia expediunt*. Quid autem hic dicit, niſi verum ? at falſum eſt, ſi Diſſertatori fides, Paulum de ſe loqui, *Ego ſum carnalis*, &c. quod dicit tamen. Sic v. 15. *num ſublata membra Chriſti faciam membra ſcorti ? abſit.* i. e. monſtrum hoc Sceleris. Non hoc *de Se* dicit vir Sanctus, imo execratur ; dicit vero, *Ego ſum Carnalis*. Eodem ſpectant quæ, ex 1 Cor. 10. profert teſtimonia. Locus ultimus eſt, Gal. 2 18. *Nam ſi quæ deſtruxi rurſus ædifico, tranſgreſſorem me facio!* [illegible]t ? Quis dubitat ? nonne verum dicit ? nonne idem dicat mortalium ſanctiſſimus ? Huc itaque fervidum redit Harmoniſtæ Argumentum contra *frigidum* Paræi : Paulus *quater* aut *quinquies* (in *variis ſparſim* Epiſtolis) in primâ perſonâ de ſe loquitur, quod *veriſſimum eſt*, nec à viro Sancto abhorret, ergo in eodem capite nihil impedit, quò minùs *trigeſies*, & amplius, loquatur in eâdem perſonâ, quod de ſe *falſiſſimum* eſt, & ſoli *impio* convenire poteſt. Hic certè ipſius *rationis humanæ* potius quam verborum Pauli *Metaſchematiſmus* meritò audiat. *Loc. 3.*

Proxime urgetur à commate 9° *χώεις νόμε*, *vivebam ego aliquando*, vel vivus eram (uti Beza & verſio * Anglicana magis ad ſenſum Pauli) *ſine lege.* *P. 189.*

* *I was alive.*

Locus fateor ſubobſcurus, (in qualibus ludere ſolent Curioſorum ingenia) & ſuo per me ſenſu abundet unuſquiſque, modò ne trahatur ad excludendum Pauli de Se ſermonem ; nulla enim hoc poſtulat neceſſitas. Ego quidem (bonâ cum

doctiorum

doctiorum veniâ) ad eorum sententiam accedo, qui non de lege *simpliciter*, sed κατά τὶ, *i. e.* de lege apud irregeniti Conscientiam *minimè efficaci*, nec sensu quo debuit *intimo* & *spirituali* intellecta; hoc enim *æquivalenter* idem est, ac *non esse* legem; non quod nulla sit *formaliter*, sed quod vim suam, quasi reverâ non esset, haud exerceat. Certè (præsens quod attinet institutum) de loci sententiâ non magnopere laborandum videtur, modò, uti diximus, Paulum *de se* loqui inconcussum tueamur.

Ad illud quod objicitur à Paræo (aliisque passim Reformatis) velle *bonum*, nolle *malum*, *odisse peccatum*, non est nisi *renatorum*, ergo de se loquitur Apostolus, concedit Author Harmoniæ de voluntate *vehemente*, *absolutâ*, & *constante*, quam actionem *necessariò* post se trahere *largitur*: ast Paulum, ait, de *velleitate* loqui, *levique*, & *evanido boni desiderio*. Sed primò, voluntatem, quamvis *absolutam*, & *vehementem*, *necessario* secum trahere actionem, quotidiana refutat experientia. Potest enim in tali voluntate impedimenti aliquod intervenire, quo minus sequatur effectus. Nonne Petrus *absolutè* & *vehementer* bonum voluit, cum Christo dixit, *etsi tecum moriendum esset*, *non abnegabo te?* neque tamen secutus est effectus, nisi plane contrarius, ob intercurrentes nimirum *Carnis* (de quâ toties loquitur) tentationes. Dicetur fortasse ei defuisse *constantiam*: omnino, & ubi quæso *cis patriam* in Cœlis reperienda est *indefectibilis* animi constantia?

ſtantia? ubi voluntas ita numeris ſuis omnibus *perfecta*, ut nuſquam titubet, nuſquam à bono deflectat? certum eſt homines regenitos, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ *vehemente* & *abſoluta* voluntate in bonum ferri; nec certum minus, cum ita vel maximè feruntur, *in multis labi*. Ea ſcilicet *concupiſcentiæ* (quâ de ſermonem ibi inſtituit Apoſtolus) Gratiæ *Rivalis*, & ὁμοσέγυ perpetua vis eſt. Imo aptiſſimum in homine regenito Paulinum illud de Se exemplum eſt, unde cognoſcatur certiùs, quantum ſit *naturæ* diſſidium cum *Juſtitiâ Legis*, (quod optimè ab eximio Theologo monitum.) Si enim iſta fiant *in viridi arbore*, *quid fiet in aridâ?* Si Paulus ipſe tam inſigne ſanctitatis exemplar de *Carne* queratur *rebelli* adverſus Spiritum, faceſſat omnis de *Operum* Juſtitiâ muſſatio, & potiùs cum Pſalmo harmoniam componamus omnes, *Si tu, Domine obſervaveris iniquitates, quis ſtabit?* Hinc etiam diſcant Cupiditatibus *immerſi*, quæ ſpolia, quos de ipſis triumphos referat iſta *caro* neceſſe eſt, quæ etiam cum Gratiâ in terris *maximâ* Marte experiri audeat, eámque * præliis aſſiduis exerceat.

* *Quod Arrianus in Epictet. Homini potiſſimum vitioſo tribuit, id in hominem regenitum (ex mente Pauli) veriùs quadrabit.* Πᾶν ἁμάρτημα μάχην περιέχει: ἐπεὶ γὰρ ὁ ἁμαρτάνων οὐ θέλει ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ κατορθῶσαι *(quod de Impiis nunquam dicit Scriptura)* δῆλον ὅτι ὃ μὲν θέλει, οὐ ποιεῖ. l. 2. c. ult. *verba poſtrema eadem cum Paulinis.*

Quod verò Paulum ait de *velleitate* tantum, aut inclinatione ad bonum loqui, non auſim in

ejus

ejus ire ſententiam: probare autem exinde nititur, quia *non perficit quod vult*. Ecquis autem mortalium, quicquid *vult* boni perficit? tum nemo ſanè bonus quod malum eſt unquam faceret; atqui facit, ídque in horas. Quod ait *velle* & *perficere inter ſe opponi*, non capio; ni forte *ſubordinata* malit *opponi* (hoc autem ſi vult, nunquam ſanè *perficiet*.) Sic enim ſequeretur, perfici opus bonum ſine *voluntate*, cum tamen voluntas ſit omnis actionis moralis *radix* & *principium*. *Velle* itaque & *perficere*, non poſſunt eſſe *oppoſita*. Imo neque *velleitas* ſua (*quà talis*) opponitur actioni; quis enim affirmabit actionem non procedere, quia Petrus hoc vult? *velleitas* autem eſt actio voluntatis, neque hactenus impediet, ſed promovebit effectum, ſi tamen *poſſibilem*. At verò quia languida tantùm, & ſine firmo *conſequendi* propoſito, ideo finem non attingit. Vult Mævius Londini agens Lutetiam ire Pariſiorum, quo fine Dubrim venit: illic vero itinerum pertæſus, & labante ex ſocordia animo, ſubſiſtit, neque pedem ulteriùs movet. Ecquis jam dicet profectionem iſtam (Dubrim uſque) impedimento fuiſſe, quo minùs totum iter abſolveret? Certe neque idem de voluntate debet, cum parte itineris expeditâ, totius haud devoret laborem. In utroque Caſu effectus quidem minime pertingitur, ſed voluntas *ſimpliciter* non eſt in Cauſa; imo *quouſq;* progreditur, finem promovet. Quinimò ſi *velle* & *perficere oppoſitis* accenſenda, neque Paulus ipſe unquam perficeret bonum;

obſtaret

obſtaret enim (quod mirum eſt) Ipſa *perficiendi voluntas*; cum *oppoſitorum uno dato tollatur alterum:* Apoſtolus, uti ait, diſcrimen ponit inter τὸ θέλειν, & καλεργάζεσθαι: quidni autem faceret, quod *omnes ratione utentes* faciunt? At quid interim de *oppoſitione* iſta concluditur? num Illi omne *diſcrimen* ſtatim *oppoſitio* audiet? Quod vero ſupponit Apoſtoli τὸ θέλειν, meram eſſe *velleitatem*, probandum erat; quod cum non fecerit, imo neque attentarit, Totum erit *Petitio Principii.* Cum vero dicit voluntatem *vehementem* atque *abſolutam neceſſariò poſt ſe actionem trahere*, ſecundarum cogitationum hoc limam poſceret, cum alia ad actionem omnem perficiendam præter nudam voluntatem requiſita conſtat. Voluit Paulus *vehementer*, *&* *abſolutè* ad Theſſalonicenſes iter facere, (*ſemel atque iterum*, inquit) 1 *Theſ.* 2. 18. neque tamen *perfecit*; non quod defuit voluntas, ſed quod *impediret Satanas.* Ita prorſus habet in Regenitis; *volunt*, imo nihil magis, perficere bonum; ſed impedit *Satanas*, obſtat ſæpe inſidiator Iſte Domi, Peccatum *quod in eis habitat.* Non diſtinguit Author inter voluntatem *vehementem & perfectam* (qualis eſt Sanctorum in Cœlis) quam ſemper actionem ſequi concedimus. Sed alia res eſt Sanctorum voluntas in Terris, tot inter luctas & certamina, quibus ex *inhabitante* peccato jugiter exercetur. Cum autem venerit quod *perfectum* eſt, abolebitur quod imperfectum.

His itaque non obſtantibus Paulus de Se ſine

omni metaſchematiſmo veriſſimè dicat, *Quod volo, bonum non ago.*

Idem quoque eſto judicium (ut cum Harmoniſta loquamur) de Odio illo peccati, cujus meminit Apoſtolus. Odio habet vir Sanctus etiam Opera quæ ſubinde facit mala, proinde non vult voluntate *vehemente* atque *abſolutâ*. Facit quod non vult, *i. e.* ex Hebraiſmo, quod ſummo odio proſequitur, ut cum de Deo dicitur

Pſal. 5. לא אל־חפץ רשע, *non Deus* [*In*] *volens iniquitatem,*

i. e. maximè averſaris. Et quidem per *odium* exponit Apoſt. v. 15. Itaque tritum illud Medeæ, *video meliora probóque*, à viro docto allatum, huc nihil facit; conſtat enim mulierculam iſtam ſceleribus ſuis maximè infamem fuiſſe; & quamvis levi aliquo conſcientiæ ſingultu per intervalla laborabat (quod in flagitioſiſſimis ſubinde reperitur) in iſtam tamen, quam patravit, immanitatem plenis quaſi velis provectam, ex Euripide & Senecâ Tragædo notiſſimum. Hoc vero de Se inficiatur Apoſtolus (& meritò) cum negat *Se eſſe* qui malum iſtud quod minimè vult facit, ſed

Verſ. 19. *peccato in Se habitanti* tribuit. Eſſe *Se* negat, ex

parte ſcilicet potiori, ceu (ut vulgò loquimur) *regenitâ*. Ex binis etenim veluti elementis in hac vitâ contemperatur vir Sanctus, *Spiritu* nimirum & *Carne*, Gratiâ, & Peccato habitante; quæ cum *disjunctiſſimis* omninò (& quaſi aſymbolis) ſint ingeniis, quod huic detrahendum, illis deputandum conſtat.

Unde parum movebunt cordatos iſtæ, quæ ſequuntur

quuntur, *ad populum phaleræ*, ubi sic modulatur Harmonista; *Egregiam verò laudem sic esse Regeneratum, ut malum odio habeamus, cum nulla nos perturbatio, nulla appetitus commotio ad id perpetrandum impellit, id vero statim ac mali committendi occasio se obtulit, nósque ad id impetrandum sollicitavit aliqua cupiditas, ex animo diligamus.* Totum descripsi, ne forte læsæ sententiæ litem intenderet. Quam verò invidiosa & ἀσύστατα omnia, utinam de integro expenderet. Quis enim Reformatus vel in somnis asseruit Regeneratum *ex animo diligere peccatum?* aut quæ, quæso, verba Paulina hominem probant ibi descriptum taliter affectum? P. 192.

Si cum dicit, *quod nolo malum ago*, huc scilicet redibit argumentum, *Qui facit quod ex animo odit, ex animo id diligit.*

Sed ita persona illic descripta facit peccatum. Ergo, &c. Nulla est talis Dialecticæ contrectatio. An Origenes cum persecutione Decianâ animo concidens thura Idolis adolevit (* si tamen ista boni commatis sit Historia) factum ex animo dilexit? aut ut propius paullò accedamus, cum Petrus ter abnegavit Dominum, an triste facinus ex animo dilexisse dicet? cum vero de peccato *inhabitante* tam contemptim loquitur, ut apud eum *aliqua* tantum *cupiditas* audiat, hortarer ut peccati istius maximè horrendi (reliquorum omnium fontis perpetuò ebullientis) naturam pleniùs edisceret.

* *Eusebius de hoc lapsu nil meminit, & vide sis Huetium Præfat. in Comment. Orig. l. 1. c. 4. num. 4.*

Quod interrogat postremò, *Quis nescit hoc*

mali odium non rarò etiam in pessimis reperiri? Nos contra, Quis ulli unquam tali effato fidem faciet? Scripturas passim reclamare constat.

p. 194. Instat ulteriùs contra quem disputat Adversarius, quod *consentire Legi Dei, & in eâ delectari sit Renatorum proprium.* Hoc autem personæ Isti *Rom.* 7. tribuitur, Ergo Paulus de Se loquitur.

Respondet Author Harmoniæ *consensum Legi Divinæ præbitum regenitis cum irregenitis communem esse*; probátque quòd aliàs *nullum esset peccatum contra dictamen conscientiæ.* Hoc autem si de omni consensu (ceu potiùs *assensu*) loquitur, inculpata erit consequentia. Interim tamen haud ita *festinandum* censemus. Nam etsi minimè negant Reformati (imò nec ulli, qui sensus communis beneficio utuntur) *aliqualem* Impiis inesse Legi consensum, diversissimum tamen agnoscunt in *Regenitis*; quod *gnarum* & *amantem veritatis* in Re tantâ celare haud quaquam decuit. Hoc enim est omnia *perturbare.* Piorum consensus cum *delectatione* conjungitur, Impiorum cum *horrore* & tristitiâ. *Delector Lege Dei*, inquit consentiens Paulus; συνήδομαι autem Paulo dignius aliquid sonat, quam nudum σύμφημι (neque voces istas ante Harmonistam probatus author Græcus confudit unquam.) Consentit vir bonus Legi, quod *bona* sit, idque secundum omnem bonitatis dimensionem, *honestæ, utilis, jucundæ*; consentit Impius non tam ob *bonitatem*, (certè non aut *utilem*, aut *jucundam*) sed ob *authoritatem*, qualémque nequaquam se posse effugere persuasum

sub-

ſubinde habeat. *Amat* Ille, hic *timet* Legem. Hinc & præcipuè ſurda illa quibuſcum (ſudore diffluente) luctatur Impius, conſcientiæ verbera, ex *ſupplicio*, quod ut Damocli gladium, Capiti imminere ſentit; vel, ut Apoſtolus, ab *horrenda quadam expectatione judicii*, non autem ex *pulchritudine* & *præſtantiâ* Legis, quam in deliciis habere debet, & Pii habent. Hic videmus *diſtingui* oportuiſſe *conſenſum*, ſi Lucem (quod ſpero) meditetur Author, non tenebras. Heb. 10.

Hinc autem exibit Solutio ad ea quæ contra *delectationem* in Lege à Paulo, tanquam de S E, diſſertantur, *p.* 195. Abſit eum putemus diſtinguere neſcire inter Delectationem *Piorum*, *ſolidam* illam, ac ſpiritualem, eámque *Impiorum*, & Hypocritarum, quam *ſpinarum* faſciculo in flammis crepitanti Scriptura confert, & ab alterâ diligenter ſecernit, ut cum gaudium *ineffabile* & *plenum gloriæ*, & quale Homini regenito eripere nemo queat; Gaudium inter *tribulationes*, & ſeculi præſentis incommoda creſcens (uti Roſa inter Spinas) deſcribit, *&c.* ita ut iſtis immorari nihil ſit neceſſe. 1 Pet. 1. 8. Joh. 16. 22, 24. Rom. 5. 5.

Quod de homine *interiore* & novo tanquam adeo diverſis, arguit, in eo magni nominis Theologos ſibi adverſantes neſcire non poteſt. Eum certè *interiorem* hominem (quicunque demum fuerit) *carni* opponit Apoſtolus, & *legi in membris*, v. 18, 22, 23. Per *Carnem* autem ſæpiſſime *totam hominis naturam*, *quâ depravatam*, ex primo lapſu, intelligi in Scripturis, qui illas ſeriò & reverenter P. 196.

verenter consulit, vix in dubium vocare poterit.

Quod genitum ex carne, caro est; quid ista caro nisi *labes illa universalis*, per primi lapsus contagium ex traduce derivata? non enim opinor hoc solum voluisse Dominum, quòd substantia corporea (sive *carnea*) generat *corpoream*: sed quod *peccator* peccatorem. Quid autem est *Spiritus*, nisi novæ creaturæ *Parens*? quidni itaque sit homo ille *interior*, idem cum *Regenito*? Frustra autem erit, si per *membra* hoc loco intelligat tantùm *corporea*. Sic enim metonymicè dicuntur *cupiditates* quæcunque legi contrariæ, quarum veluti *corpus* est peccatum *originale*, cum eis utatur quasi corporis membrorúmve ministerio. Hinc *homo vetus* corruptio dicitur, & *Gratia* renovans *homo novus*; quibus, ut corpori, membra proportionata per similitudinem aptat Apostolus: neque hoc diffiteri videtur Author Harmoniæ, *p.* 197. negat tantùm *veteris* hominis reliquias in *renatis* veterem dici hominem, quin potius Corpus peccati *completum* cum omnibus & integris suis membris. De eo satis convenit, modò haud inficietur istas quoque reliquias simul sumptas totum esse corpus peccati *habitantis* semper in Fidelibus: non quod ullum in eis *regnet* peccatum, sed quod *fomes* & *radix* omnium in illis (ut diximus ex mente Apostoli) *habitet* & *hæreat*. Nam (ut hoc obiter adjiciam) si in renatis penitus aboleretur istud peccatum *originale*, non video *unde* oriretur *actuale*; *rivus* scilicet *sine fonte*. Hoc autem si res postularet

pluribus

pluribus (ut opinor) facile manifestum fieret.

Probanda interim non est Harmonistæ Expositio de Luctatoribus istis, *v.* 23, quos statuit *Appetitum sensitivum*, *&* *Rationem sive Intellectum, cognitione Legis imbutum.* Neque prorsus ignari sumus, unde hoc Interpretamenti hauserit, quod utinam à matre potius Ecclesiâ Anglicanâ reliquísque Reformatis mutuam accepisset. Pravum & effrænem, uti videtur, habemus *appetitum*, sed rationem indubiè *Angelicam*, quæ in edomando sibi *appetitu* tota occupatur. Longe aliter Scriptura, quæ Rationem omnem *irregenitam* in pravos affectus non modò non hostili facit animo, quin cum eis adversus *Legem Dei* in Societatem *rebellionis* ultro venire moneat. Si hanc audimus, quid aliud Intellectus Appetitui, quam Arbiter & Oeconomus Libidinum? τῆς σαρκὸς πρόνοιαν ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας, Rom. 13. ult. Quid nisi *cæcitas*, *&* *tenebræ?* cui quæ Dei sunt, stultitia sunt, *&c.* Caro itaque, maximè cum in irregenitis, opponitur *Spiritui*, (sive Legi Spirituali) non Appetitum modo inferiorem (quem τὸ θῆλυ, & θηριῶδες appellare solent Stoici) sed *totam* naturæ *corruptæ* massam designat, tum ex Animâ *Sensitivâ*, tum *Intellectivâ* conflatam: *Tota* siquidem *ex se* pugnat cum Lege Dei, cum tota sit *corrupta.* Mallem ista quidem de misellâ ratione nostrâ ex Ethnico Pythagora audire in Carmine (si tamen is Author fuerit)

Eph. 5. 8. & 4. 18.
1 Cor. 2. 14.

Ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην.

Nullum

Nullum Ille Affectuum *Aurigam* ratione aut fideliorem, aut solertiorem novit. Verum aliter, puto, Philosophandum est *Christianis* (quanquam isti quoque rationis *umbra* suus apud Illos quantuluscunque suo loco constet honos.) *Quid paleæ cum Tritico?* Scrutemur Scripturas, & caveamus, ne *Rebelles* inveniamur adversus Lucem.

Magnum vero aliquid addidisse sibi visus est fortasse Dissertator, si Rationem *cognitione Legis imbutam* intelligere se moneat: quasi nuda Legis *cognitio* in Irregenitis (nam de his semper loquitur) talia in Ipsis mira efficeret; cum Apostolus ad *malum* potiùs (*suâ Ipsorum pravitate*) irritare docuit, Rom.7.8. Gujus etiam triste nimis habemus documentum in Populo *Judaico*; quos, non obstante quam habuerunt *Lege*, * in *os* Ipsi obloquutos legimus, eámque horrendum in modum perpetuò violasse: quod etiam Deum severissimè ultum ad hunc usque diem certò novimus. Scrutemur, inquam, Scripturas, adeóque nostra Ipsorum *corda*, si his in Rebus sapere velimus.

* *Jer.* 44. 16, 17.

Ad quintam quod attinet Adversariorum objectionem, cum de quo loquitur Paulus *ingemiscere* de suâ miseriâ, ob vim peccati *desiderare liberationem*, *agnoscere* & *celebrare gratiam Dei per Christum*, non esse nisi Renatorum; respondet ista ita non officere, ut *apertissimè* potius suam confirment sententiam. Vix equidem credo; sed quomodo probatum dabit, nedum *apertissimè*, scire unquam posse despero. Quomodo inquam

aper-

apertiſſimè confirmant? (nollemus enim in apertâ luce cæcutire:) Apoſtolus ſcilicet, v. 24. *addit exclamationem homini qualem antea deſcripſerat*, i. e. irregenito, *convenientem*. Quid ſequitur? Ergo ſcilicet regenito iſta convenire nequeunt. Negamus conſequentiam; multa enim communia habent regeniti cum irregenitis, etſi *quâ* tales, & *in ſpecie*, nihil. An homini regenito conſentaneum non judicat Ds Harmoniſta, *ingemiſcere ob peccata, deſiderare liberationem?* &c. Abſit. Ubi itaque eſt *confirmatio* illa *apertiſſima?* Suſpenſi tenemur. Sed quæ mihi videtur tota hoc ſyllogiſmo continetur,

Qui ea facit, aut dicit, quæ homini plane regenito poſſunt convenire (imò & ſemper conveniunt) *Is pro irregenito habendus eſt:*

Ita deſcriptus, *Rom.* 7. Ergo.

Sed huc certe recidit *apertiſſima* ſententiæ ſuæ confirmatio: & *ſic tandem à Scipione Africano confirmatam legimus Carthaginem.*

Nec hilum juvabit prætextus hujuſmodi ficulneus, *poſſe* nimirum quæ in prima perſonâ eo loci dicuntur, ad hominem irregenitum accomodari (nam eodem ſenſu *de facto* convenire nunquam probabit.) Neque 2° Domus ulla extructa eſt unquam *Poſſibilitatibus iſtis generalibus.* Verbo, *à potentia ad actum affirmativè non valet argumentum. Poſſunt* iſta πῶς, & cum limitatione, convenire irregenito; non ſequitur, ergo *conveniunt.* Sed ne forte prædictum ſyllogiſmum, ut invidioſum, arguat, (qui tamen univerſam continet

Argumenti sui substantiam) in hanc, si lubet, formam variabimus.

Persona à Paulo descripta ingemiscit de peccatis, &c.

Vir aliquis irregenitus ingemiscit de peccatis.

Ergo irregenitus aliquis est ea persona.

Hîc (uti novit) duplex habemus vitium in secundâ Figurâ, *Propositionem* scilicet *particularem*, & præmissarum *utramque affirmantem*, unde sanum nihil in conclusione sperandum. Nulla hactenus *apertissima confirmatio.*

Prætereundum verò non est quod ab Harmonistâ ingeritur, v. 2. εὐχαριστίαν illam, v. 25. Homini irregenito bene convenire [Gratias ago Deo per Jesum Christum, &c.] sed paullo post corrigit sententiam cum mirâ suâ (nec sua tamen) παρενθήκῃ ad Paulum regenitum transferendâ eorum quæ ante *fidens* posuerat prorsus *eversoriâ.* Sed de hoc plura ad finem.

Quid verò dicendum ad argumentum istud *invictissimum*, uti vocat, quod in hoc syllogismo triumphat;

Status Hominis in hoc cap. descripti est status miseriæ, peccati, mortis, à quo, quicunque Christi sunt, liberantur.

At status Renatorum non est hujusmodi, ergo, &c.

Occidimus! *aures pepulit Mavors nostras*,

——ἀλλ᾽ οὐκ ἐνὶ βίη φρεσὶν, οὐδέ τις ἀλκή.

Tota

Tota Propositio nil aliud est quàm *Petitio Principii*, sumit enim pro *concesso* (sicque tenebras offundit Lectori) quod novit Adversarium minimè concedere, imò *ex professo* contrà luctari. Nos ita meliùs arguimus ex mente Ipsius Pauli, ut cuilibet probè attendenti constabit,

Status Liberationis à statu Peccati, Mortis, & Miseriæ, non est status Hominis Irregeniti,
Talis est status personæ ibi descriptæ, viz. à comm. 14.
Ergo *ibi descriptus non est Homo Irregenitus.*

Minorem ex parte fatetur *Ipse*, ex versu nimirum ultimo, cui proinde miram paravit παρενθήκην, quanquam aliunde mutuam. P. 199.

Quod de Statu *Miseriæ, Peccati, Mortis habet*, assentiri multa vetant. Nihil enim toto isto cap. à comm. 14. eum quem ibi describit Apostolus in *tali* statu esse æternum probabit.

An negabit Ipse *se peccatorem esse*? isto etiam nomine *miserum*, & *mortem* quoque in statu *quo est*, indies, imò & *in horas* commeritum? (Ego certè de me *misero peccatore* negare ista non ausim.) An vero sequetur eum *in statu Peccati, Miseriæ, & Mortis* esse? Absit. Distinguendus erat Peccati status & *Miseriæ*, à Peccati & consequentis Miseriæ *Reliquiis* (quæ statum quidem *Imperfectionis*, non proprie Peccati faciunt) quibus qui se non sentit laborare, Angelum se aut Sanctum Cælitem glorietur. In hoc itaque suæ saltem parcat modestiæ.

Quod autem ad Pauli εὐχαριστίαν five *gratiarum actionem*, comm. ult. notavit, minime prætereundum reor. Quid enim illic agit? nempe *victas dat manus*. Nunc fiquidem depofitâ *larvâ* & inani *nomine*, quasi ὑπερέπιπεν (ceu ex mortuo redivivum) *En ipsum revera Paulum!* unde verò tam improvisò nobis vir Sanctus adest? nimirum latuit post *profcenium*, aut Authoris potius παρένθεσιν (five parenthefin) quam piget refellere. Verùm nulla fors longa eft; nam quafi intraffet Paulus (cum omni Reverentiâ dictum efto) *tantum ut exiret*, qui initio verfus, velut ἀπὸ μηχανῆς, apparuit, in fine evanefcit, eftque idem (nefcio quis) Paulus qui antea fuerat, fi Differtatori fides. Quin illico tamen cap. 8. v. 2. (uno fcilicet tantum interjecto commate) rurfus eft *Ipfe Paulus*, non *perfona*. Hoc certè plus eft quàm torquere *Textum*, torquet enim ipfum textus *Authorem*, ultrò citróque *agitatum*, quin & à feipfo *diftractum*, ita ut ubi quiefcat vir Sanctus, aut Ipfe *Ipfe* audiat, (tanquam Sofias in Fabulâ Plautinâ) vix inveniat.

Porrò de objecto Adverfariorum ex capitis conclufione [& quafi totius *Breviario*] defumptum, notentur verba, quæ hæc funt. Ἄρα οὖν, αὐτὸς ἐγὼ, *Igitur Ego Ipfe, mente quidem fervio legi Dei, carne vero legi peccati*. Hic enim non amplius eft ἐγὼ tantùm (ficut in locis omnibus præcedaneis) fed adjecta demonftrativi pronominis Emphafi, αὐτὸς ἐγὼ, *Ipfe Ego*, quod certè de confilio Spiritus Sancti, eóque *fpeciali*, factum arbitror, quò

quo res (modò tamen hominibus *placeret*) extra omnem *controversiæ* aleam poneretur. Hoc totum tamen à Dissertatore nullum aliud impetravit Elogium, quam *levicula Grammaticalis ineptiæ*, in qua tamen *ineptiâ* suâ falsum esse Paræum contendit. Non enim, inquit, necesse est ut αὐτὸς ἐγὼ reddatur, *Ipse Ego*, cum *melius verti possit*, *Ille ego*.

Sed primò, nunquam (opinor) extra *fabulam* aut Drama reperietur αὐτὸς ἐγὼ, de alia persona dici, (imò neque *Ille Ego* initio Æneid.) nec metaschematismus suus Harmonistæ nostro hactenus successit, uti paulo ante demonstravimus.

Nec secundò, vel unum posse afferri exemplum credo, sive in *fabulâ*, sive *extra*, in quo αὐτὸς ἐγὼ reddendum sit *ille ego*, non autem *ego ipse*. Fateor mihi nullum omnino succurrere. Nam & pari quidem jure, vertantur ἐμαυτοῦ, ἐμαυτῷ *mei illius*, *mihi illi*, sono auribus Latinis nec usitato, nec admodum jucundo. Imo si *ille ego* vertendum esset, multo (pace suâ) significantiùs, & à *solæco* securiùs dixisset Apostolus, ἐκεῖνος ἐγὼ.

Sed ne *leviculis*, uti vocat, *ineptiis*, & *tricis Grammaticalibus* nimium immorari videamur, ad coronidem festino. Si hanc saltem de Paulo ibi Regenito sententiam ex *Absurditatum planè palpabilium* Barathro extraximus; quod recepimus, juvante Deo præstitimus: Quod si causam quoque obtinuimus, universa corruit HARMONIÆ fabrica, pronuntiante Ipso ad Fin. cap. 9. De hoc autem æqui judicent & cordati Lectores.

Finem

Finem facio cum Voto (ὡς μάλ' ἀζήλῳ) ut Ecclesiæ nostræ Anglicanæ suus semper constet honos integer & illibatus, utque tali fælices Matre ab ejus obsequio nunquam desciscamus Filii, ejus immoti colamus Fidem, quæ etiam SEMEL *tradita est Sanctis*: ut cuncta præ *magnis Dei veritatibus* ejusque *mandatis* minimi habeamus; satis esse reputantes vel *quicquid* esse in hoc mundo (*jacente in maligno*) modo ILLI Rationem *cum gaudio* (ô quali futuro !) non cum tristitiâ (omnium *atrocissimâ*) aliquando reddamus. Isque qui vel nictu oculi potest omnia, ratum jubeat hoc Votum, propter viscera misericordiæ suæ, dulcissimique SALVATORIS Merita. AMEN.

LAUS omnis TRIUNI DEO.

Syllabus Materiarum in Dissertatiunculâ.

FINIS.

